

KUNST

FOR ALLE

FOKUS PÅ: MIXED MEDIA OG COLLAGE

Robert Rauschenberg -

Kira Wager – finsk stjerne-
skudd på norsk kunsthimmel

Aurora Verksted
– med rom for det rare

Fra straffange til kunstner
på Robben Island

NYHET:
Kunstanmeldelser

Slik lager du collage
Mye instruktivt stoff

Besøk oss på
www.kunstforalle.no

9 770806 052046

01

Cellene på Robben Island ga ikke mye privatliv. Dette er cella til Nelson Mandela. Den siste og den "beste".

Lionel Davis, tidligere straffange, nå kunstner og omviser, forteller om livet på fangecøya.

FORTIDEN BLE fremtiden

Møt kunstneren Lionel Davis som etter 7 års fangenskap på Robben Island, valgte å komme tilbake med familien og bli boende der

Tekst og foto Toril Kojan

Bang!!! Den metalliske lyden av den tykke gråmalte ståldøren som smeller igjen i det enkle, dystre rommet, runger gjennom stillheten. Det græsser i meg, og det går kaldt nedover ryggen. Hele rommet er gråmalt, vegger tak, gulv og skap. Vi er en liten gruppe personer, mest skolelever fra en videregående skole i Cape Town, som er på omvisning på Robben Island. Foran døren som nettopp slo igjen, står Lionel Davis. Tidligere straffange her. Samtidig med Nelson Mandela. Nå er han omviser og guide. Han har hørt

DAVIS VAR POLITISK FANGE OBBEN ISLAND I 7 ÅR, OG SIER AT SELV OM DET VAR TØFT OG GRUSOMT, SÅ ER DENNE TIDEN FOR HAM OGSÅ GODE MINNER.

denne lyden mange ganger. Den sitter godt i ham ennå, og han fylles med gru hver gang, forteller han.

Likevel har han valgt å bosette seg her på Robben Island. Jeg tenker i mitt stille sinn, hvordan er det mulig? Å bo samme sted hvor han både har sittet 7 år i fangenskap og selv vært offer for og sett så mye grusomhet?

Robben Island, som ligger 7 kilometer utenfor Cape Town i Sør-Afrika, var et fryktet fengsel i mer enn 400 år. Under apartheid-perioden var det fengsel for politiske fanger, og Nelson Mandela er jo den alle tenker på i denne sammenheng. I 27 år var han fengslet. Nå er øya et museum, et kulturminne og et levende eksempel på hvordan tro, vilje og utholdenhet til sist vinner over det onde.

FENGSEL SOM UTDANNING

Takket være Hazel Soan, som jeg er på besøk hos, får jeg et personlig møte med Lionel Davis, som er en kunstnerkollega av henne. En grytidlig og utrolig vakker morgen følger hun oss ut til øya, hvor vi blir møtt av Lionel. Etter en drøy halvtimes båttur i soloppgangen, går vi i land på denne spesielle øya. Et gedigent minnesmerke over menneskenes ondskap. Siden Davis er guide her, får vi først en omvisning på øya og i fengselet, før vi får bli med til hans hjem til te og samtale og beskuelse av noen av hans arbeider. Jeg føler meg privilegert og ydmyk overfor møtet med en som har klart så mye. Omvisningen gjør et sterkt inntrykk. Davis var politisk fange her i 7 år, fra 1964 til 1971 og sier at selv om det var tøft og grusomt å være forvist, så er denne tiden for ham også gode minner.

.- Hvordan er det mulig?

- Jeg var blant dem som ble satt i isolasjon, og jeg havnet sammen med folk som Nelson Mandela, PAC folk og Neville Alexander i det som var kjent som Avdeling B. Nelson Mandela og de andre delte av sin kunnskap, og når vi var nede i sandhaugene og arbeidet der ute i den brennende heten, var det også en form for et universitet. Jeg lærte

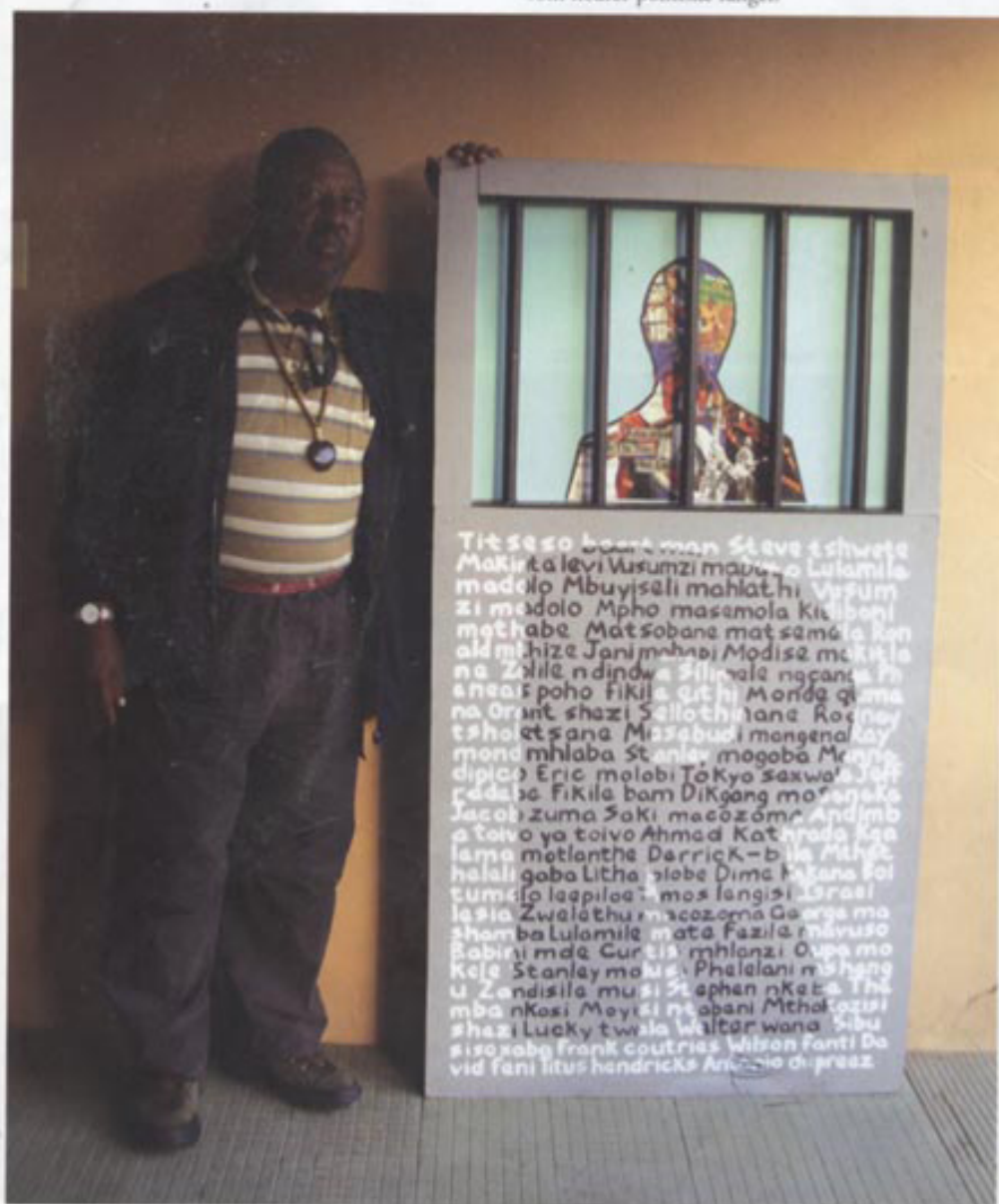

Ute i luftegården er det bilde av fangene fra den gangen. Nelson Mandela mens han var der, og da han senere besøkte fengselet som en fri mann og president.

Gamle, sure minnesmerker

Lionel Davis ved siden av ett av sine nyere arbeider som hedrer politiske fanger.

Redaktør Toril Kojan i samtale med Lionel Davis i bussen ut til fengselet.
(Foto: Hazel Soan)

Redaktør Toril Kojan og Lionel Davis på Robben Island. I bakgrunnen
Table Mountain i CapeTown. (Foto: Hazel Soan)

uendelig mye i disse årene. Blant annet at sammen med andre er det mulig å nå sine mål. Og når jeg var alene i cellen min om kvelden og natten og avskåret fra å gå noen steder, gikk jeg inn i meg selv. I ettertid ser jeg at dette ble en form for meditasjon hvor jeg stilte spørsmål som: Hvem er jeg? Hva vil jeg med livet mitt? Jeg tror at jeg ville ha

For tiden er jeg opptatt med å skape kunst som gjør ære på alle dem som ble og fortsatt blir fengslet på grunn av sin overbevisning

vært et helt annet og kanskje fattigere menneske uten disse årene.

- Hvordan da?
- Jeg tror at det har gjort meg mer følsom og ydmyk overfor andre mennesker og ikke så kritisk.
- Er du ikke bitter?

MAN MÅ KJENNE SIN HISTORIE

Lionel Davis er ikke bitter. Selv ikke etter ytterligere 5 år i husarrest etter at han ble løslatt. Husarresten var nesten verst, hevder han. Du

er fri, men så er du ikke fri likevel. Kan ikke snakke med hvem du vil, kan ikke gå ut av huset ditt. Nå er han takknemlig og glad for å få bo og arbeide her ute på øya. Han flyttet hit med sin familie 1. januar 1997. Her er det fredelig og god arbeidsro, og – han får muligheten til å bidra til at den generasjonen som nå vokser opp kjenner sin historie. Han får reise og fortelle om hvordan det var og møte ungdom mange steder på kloden. Han har blant annet vært i Norge og i Amerika.

- Tenk deg, sier han engasjert. - Hit kommer det ungdom som sier at de ikke vil høre om apartheid. De bor i en materiell verden og tror at alt kan kjøpes for penger. Selv de fattige barna tror det. Jeg forteller dem at de har en relativ frihet nå. De kan elske hvem de vil, bo hvor de vil, danse med hvem de vil. Men jeg forteller dem også om hvordan fortiden var, hvilke restriksjoner som fantes og at hvis de ikke kjenner sin historie og vet hvor de kommer fra, er det fort gjort å gjenta forfedrenes feil. Og jeg refererer til at Nelson Mandela lever videre uten hat, selv etter 27 år i fengsel.

Lionel Davis var en ung mann da han satt i fangenskap her på øya. Og det var først da han ble en fri mann at han begynte sin

Aktstudier av
Lionel Davis

Lionel Davis, grafiske arbejder, motiv
inspirert fra vanskelige tider i Syd-Afrika

kunstneriske karriere. Det var ikke oppholdet på fangeøya som opptok ham som motiv da. Det er først i de senere årene, som godt voksen, at han tar frem minnene fra den gangen i kunsten sin. – Jeg er opptatt av emner som har med vold og kamp å gjøre, og at de fargede i Afrika hele tiden er opptatt av å forklare at de har en tysk far eller en italiensk oldemor, i stedet for å hedre sin svarte opprinnelse. For tiden er jeg opptatt med å skape kunst som gjør ære på alle dem som ble og fortsatt blir fengslet på grunn av sin overbevisning. Verden må heles, den må bli frisk. Jeg håper min historie kan bidra litt til dette viktige arbeidet.

